

Archeologienota Erondegem Gentsesteenweg 329

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

5-3-2021

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Erondegem (Erpe-Mere) Gentsesteenweg 329 (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingreep een oppervlakte van 1000m² of meer beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein heeft een oppervlakte van ca. 4.919,71m² en heeft een onregelmatige vorm. Het sluit in het noorden aan op de Gentsesteenweg, ter hoogte van huisnummers 329 en 331, en in het zuidwesten op de Lange Nieuwstraat, tussen huisnummers 120 en 122. Het plangebied omvat een tankstation en de achterliggende gebouwen met huisnummer Gentsesteenweg 329 en het woonhuis en de achterliggende bijgebouwen ter hoogte van huisnummer 331. Het noordelijke en noordwestelijke deel van het plangebied is aldus bebouwd en verhard. Onder 3 van de gebouwen is een kelder aanwezig, zie de figuur hieronder voor de lokalisering ervan. Rond het tankstation en het bijhorende gebouw zijn diverse ondergrondse structuren aanwezig: brandstoftanks, regenwaterputten, nutsleidingen, een vijver, e.d. Centraal langs de oostelijke zijde van het plangebied is een bosje aanwezig. Het zuidelijke terreindeel is onbebouwd.

Het plangebied situeert zich op ca. 700m ten noordoosten van de dorpskern van Erondegem, een deelgemeente van Erpe-Mere. Concrete informatie over de ontwikkeling van het plangebied kan afgeleid worden uit cartografische bronnen. De oudst betrouwbare bron is de Villaretkaart uit 1745-1748. De Gentsesteenweg is dan reeds aanwezig, ter hoogte van het plangebied zijn aan de steenweg enkele losstaande gebouwen te zien. De rest van het terrein is onbebouwd. De Lange Nieuwstraat wordt nog niet afgebeeld, wel de Zandstraat verder ten westen. De Ferrariskaart uit ca. 1777 toont een gelijkaardig beeld, het is wel niet duidelijk of de bebouwing in het noorden net wel of net niet binnen het plangebied te situeren is. Ten oosten wordt een vijver aangeduid. Ten zuiden van de bebouwing aan de Gentsesteenweg liggen landbouwgronden. Op de meer gedetailleerde Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is duidelijk bebouwing in de vorm van vier volumes op te merken in het noordelijke deel van het terrein, aansluitend bij de Gentsesteenweg. De rest van het plangebied is onbebouwd. In deze periode komt ook een pad (sentier n°42) in gebruik ter hoogte van de huidige Lange Nieuwstraat. De kaart van Popp (ca. 1842-1879) en Vandermaelen (ca. 1846-1854) vertonen een gelijkaardige situatie. Op de topografische kaarten uit de tweede helft van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw wordt een L-vormig bouwvolume aangegeven in het noordwesten van het terrein. Ten noordoosten ervan bevindt zich een rechthoekig gebouwtje. Het plangebied blijft verder onbebouwd. Ook de kaart van 1938 geeft bebouwing weer in het noordelijke deel van het terrein. Deze bebouwing wordt omgeven door verhardingen en breidt zich in de loop der tijd verder uit tot de huidige situatie; de huidige bebouwing gaat echter niet terug tot de gebouwen afgebeeld op de kaart van 1840. Het zuidelijke deel van het plangebied bleef steeds onbebouwd en is in gebruik als achtertuin en weiland. Afgaande op het historisch kaartmateriaal en de luchtfoto's kan gesteld worden dat het zuidelijke deel van het plangebied steeds onbebouwd is geweest waardoor archeologische sporen een gunstige bewaring kunnen kennen. Het noordelijke deel van het terrein is echter reeds sinds het midden van de 19de eeuw deels bebouwd en verhard. De recente bebouwing kan daarbij mogelijk

oudere sporen hebben verstoord. Drie gebouwen zijn onderkelderd, en rond het tankstation zijn veel ondergrondse structuren/nutsvoorzieningen aanwezig.

Landschappelijk gezien bevindt Erondegem zich in het Schelde-Dender Interfluvium. De regio rond het plangebied wordt gekenmerkt door hogere ruggen en dieper ingesneden alluviale valleien. Het plangebied bevindt zich op de noordelijke flank van een dergelijke heuvelrug. De heuvelrug wordt in het westen begrensd door de vallei van de Molenbeek, die verder naar het noordoosten, nabij Wichelen, uitmondt in de Schelde, en in het oosten door de vallei van de Ter Erpenbeek, die verder naar het noordoosten, nabij Aalst, uitmondt in de Dender. De Megrachtloop vormt een aftakking van de Molenbeek tot meteen ten zuidwesten van het plangebied. De Molenbeek zelf vloeit op ca. 400m ten westen, de Ter Erpenbeek op ca. 1,5km ten oosten van het terrein. De Puttingbeek en de Trotgracht situeren zich op ca. 600m ten noorden van het plangebied. Op het gedetailleerde digitale hoogtemodel van het plangebied is te zien dat het maaiveld van het terrein geleidelijk daalt van oost naar west, het terrein volgt aldus het natuurlijk reliëf van de heuvelrug op de flank waarvan het gelegen is. Het geaccidenteerde verloop in het centrale oostelijke deel is vermoedelijk te wijten aan de aanwezige vegetatie in dit deel van het terrein. De bodemkaart karteert het plangebied als bebouwde zone (type OB). Het zijn kunstmatige gronden waarbij het originele bodemprofiel door ingrijpen van de mens is gewijzigd of vernietigd. In de directe omgeving worden voornamelijk Ldc, Lcc en Lba bodems gekarteerd. De originele bodem betreft vermoedelijk dan ook een (matig) droge tot matig natte zandleembodem met (verbrokkelde) textuur B-horizont.

Er gebeurde tot op heden nog maar weinig gravend archeologisch onderzoek in de omgeving van het plangebied. De gekende archeologische waarden zijn quasi alle het resultaat van uitgebreide veldkarteringen in de regio. Het vondstmateriaal dat hierbij werd aangetroffen, wijst er echter wel op dat de omgeving van het plangebied reeds werd gefrequentieerd sinds de steentijden. Ook vondsten uit de metaaltijden, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijd zijn gekend. Bovendien werden in het verleden tijdens een veldprospectie binnen het zuidelijke deel van het terrein enkele aardewerkfragmenten teruggevonden. Het betreft een sterk verweerde randscherf, te dateren vóór 1200, een fragment vroeg steengoed, te situeren in de 13de eeuw en verschillende fragmenten laat- en postmiddeleeuws aardewerk. De aanwezigheid van een site uit deze periode in de directe omgeving valt aldus niet uit te sluiten.

Op basis van bovenstaande gegevens kan aan het plangebied een eerder hoge archeologische verwachting worden toegekend, en er kunnen zowel in situ bewaarde steentijd artefactensites (gunstige landschappelijke ligging op de flank van een hogere rug uitkijkend over een beekvallei, mogelijk gunstige bodem aanwezig) als sites met grondsporen aanwezig zijn, met hoge trefkans op sites uit de middeleeuwen en nieuwe tijd.

In eerste instantie zal de huidige bebouwing, verharding en begroeiing worden verwijderd. Het bestaande tankstation blijft echter behouden. Vervolgens zal een nieuw winkelgebouw worden opgericht in het zuidoostelijke deel van het plangebied. Het gebouw bestaat uit een winkelruimte en ingang (ca. 1735m²) en een magazijn met sociale lokalen (ca. 220m²). Aan het magazijn wordt een laad- en loskade voorzien. Onder de winkel wordt een semi-ondergrondse, halfopen parking voorzien die tot op een diepte van ca. 2m onder maaiveld wordt uitgegraven. Achter de winkel wordt een wadi aangelegd. Het noordwestelijke deel van het plangebied wordt ingenomen door een nieuw aan te leggen parking. Het complex wordt toegankelijk gemaakt vanop zowel de Gentsesteenweg als de Lange

Nieuwstraat. Rondom de nieuwe winkel en aangrenzende parking worden groenstroken voorzien. De geplande werken zullen een aanzienlijke impact hebben op de bodem: de sloop en opbraakwerken, het bouwrijp maken van het terrein, het uitgraven van de parkeergarage, de aanleg van nieuwe verhardingen en parkeergelegenheden, de aanleg van nutsleidingen en -voorzieningen, de bouw van de nieuwe winkelruimte, de omgevingsaanleg etc. Ook het werfverkeer zal een impact hebben op het bodemarchief. Er moet uitgegaan worden van een algemene verstoringsdiepte van ca. 80cm, en nog diepere ingrepen ter hoogte van de semi-ondergrondse parking en de nutsvoorzieningen.

Het terrein kent een eerder hoge archeologische verwachting. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. Zowel steentijd artefactensites als sites met grondsporen zijn in deze fase van het archeologietraject niet uit te sluiten. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarvoor reeds enkele indicaties voorhanden zijn maar waar gravend archeologisch onderzoek zeer schaars is. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, na afbraak van de gebouwen.

Het verder vooronderzoek bestaat uit enerzijds een landschappelijk booronderzoek (eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek gericht op steentijd), anderzijds een proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek dient niet/beprekter uitgevoerd te worden indien er bij de landschappelijke boringen een verstoring van het archeologisch niveau wordt vastgesteld op (delen van) het terrein. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden hieronder behandeld.

2. Administratieve gegevens en afbakening

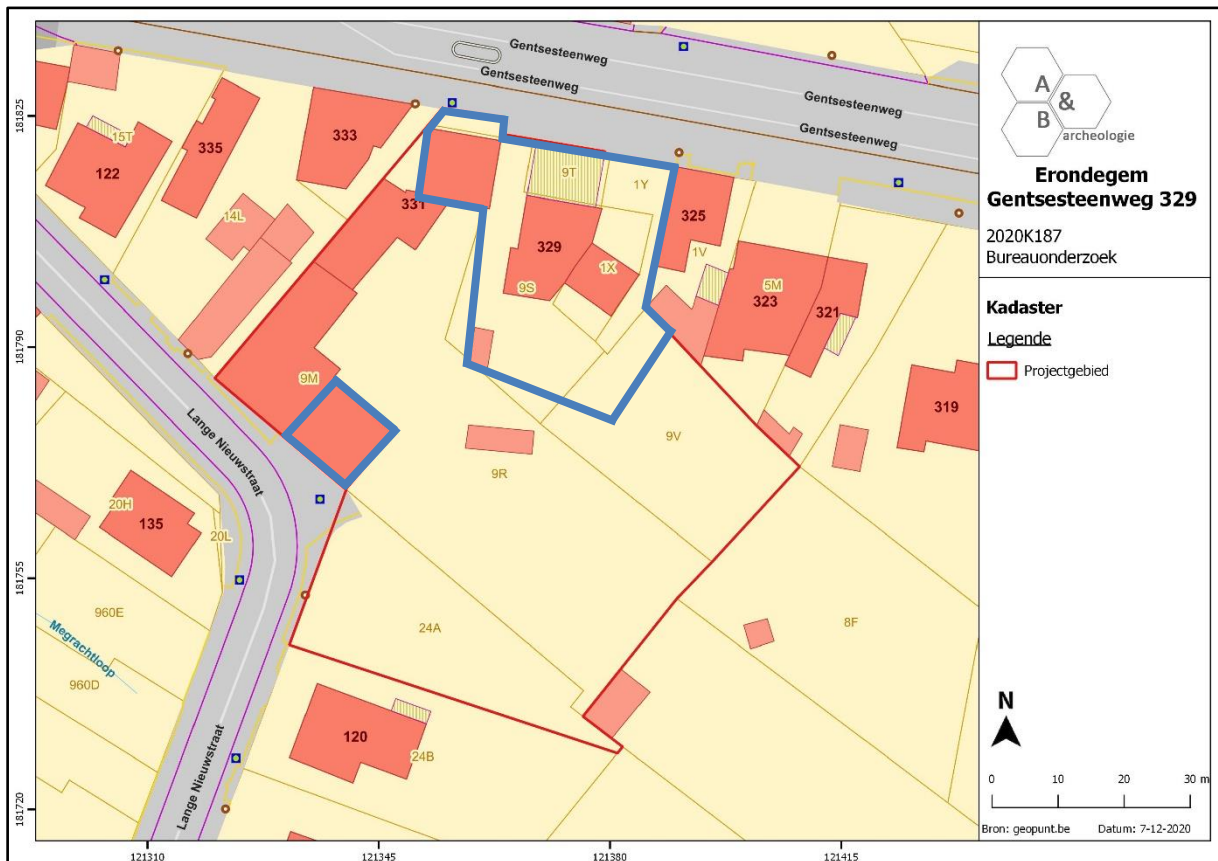
Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Erondegem (Erpe-Mere), Gentsesteenweg 329

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 121259,61 en Y: 181726,08; X: 121469,30 en Y: 181828,53

Oppervlakte plangebied: 4.919,71m²

Kadastergegevens: Erpe-Mere, afdeling 8 Erondegem, sectie B, 9M, 9R, 9S, 9T, 9V, 11H, 24A en sectie D, percelen 1Y, 1X (zie figuur 1)

Het plangebied komt niet volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek. Drie gebouwen zijn onderkelderd. Het tankstation blijft behouden, het gebouw ten zuiden ervan is deels onderkelderd, dat ten westen ervan volledig; rond de gebouwen en het tankstation bevinden zich meerdere ondergrondse structuren en nutsvoorzieningen. Deze zone is dus een lappendeken van diepgaande bodemverstoringen, met ertussen misschien nog enkele kleine stukjes onverstoord bodem. Er wordt echter geadviseerd om de gehele zone vrij te geven voor verder onderzoek; mocht er hier een site aanwezig zijn, dan is deze reeds zodanig versnipperd dat ze moeilijk te herkennen en te interpreteren zal zijn. Een zone van ca. 1.300m² kan vrijgegeven worden voor verder vooronderzoek, de resterende ca. 3.600m² dient wel onderzocht te worden.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan, met in blauw de afbakening van de zones die niet in aanmerking komen voor verder vooronderzoek (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor landschappelijke boringen:
 - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied?
 - Zijn er aanwijzingen dat (een gedeelte van) het terrein zodanig verstoord is, dat er geen archeologische sites meer bewaard kunnen zijn?
 - Zijn één of meerdere begraven archeologische niveaus aanwezig?
 - Zijn er aanwijzingen voor een mogelijke steentijdsite?
 - Is een verder verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan?
 - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?
- Vraagstellingen voor verkennend archeologisch booronderzoek:
 - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied? Wijkt deze plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij het landschappelijk booronderzoek?
 - Zijn er aanwijzingen voor een steentijdsite?
 - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
 - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
 - Indien een steentijdsite aanwezig is: is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
 - Is een verder waarderend archeologisch booronderzoek noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de boorpunten (aantal, locatie, diepte,...)?
 - Is een verder vooronderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de proefputten (aantal, locatie, diepte,...)?
 - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

- Vraagstellingen voor waarderend archeologisch booronderzoek:
 - Wijkt de bodemopbouw plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij de eerdere booronderzoeken?
 - Is er effectief een steentijdsite aanwezig?
 - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
 - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
 - Indien een steentijdsite aanwezig is: is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
 - Is een verder vooronderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de proefputten (aantal, locatie, diepte,...)?
 - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?
- Vraagstellingen voor proefputten:
 - Wijkt de bodemopbouw plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij de eerdere booronderzoeken?
 - Is er effectief een steentijdsite aanwezig?
 - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
 - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?
 - Is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
- Vraagstellingen voor proefsleuvenonderzoek:
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

- Zijn er sporen aanwezig die verband houden met de oppervlaktevondsten die in het zuidelijke deel van het terrein gerapporteerd zijn in de CAI?
- Zijn er sporen terug te vinden van de bebouwing die staat aangegeven op de historische kaarten vanaf het midden van de 19de eeuw?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijke boringen (al dan niet gevolgd door verkennend en eventueel waarderend archeologisch booronderzoek en mogelijk een proefputtenonderzoek) en verder onderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methodes zijn om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethoden moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Indien uit de landschappelijke boringen blijkt dat delen van het plangebied in dergelijke hoge mate verstoord zijn dat verdere onderzoeksstappen geen nuttige kenniswinst zullen bijbrengen of dat er geen archeologisch erfgoed meer bewaard kan zijn, dan dienen alle verdere onderzoeksstappen inclusief het proefsleuvenonderzoek niet uitgevoerd te worden op deze delen.

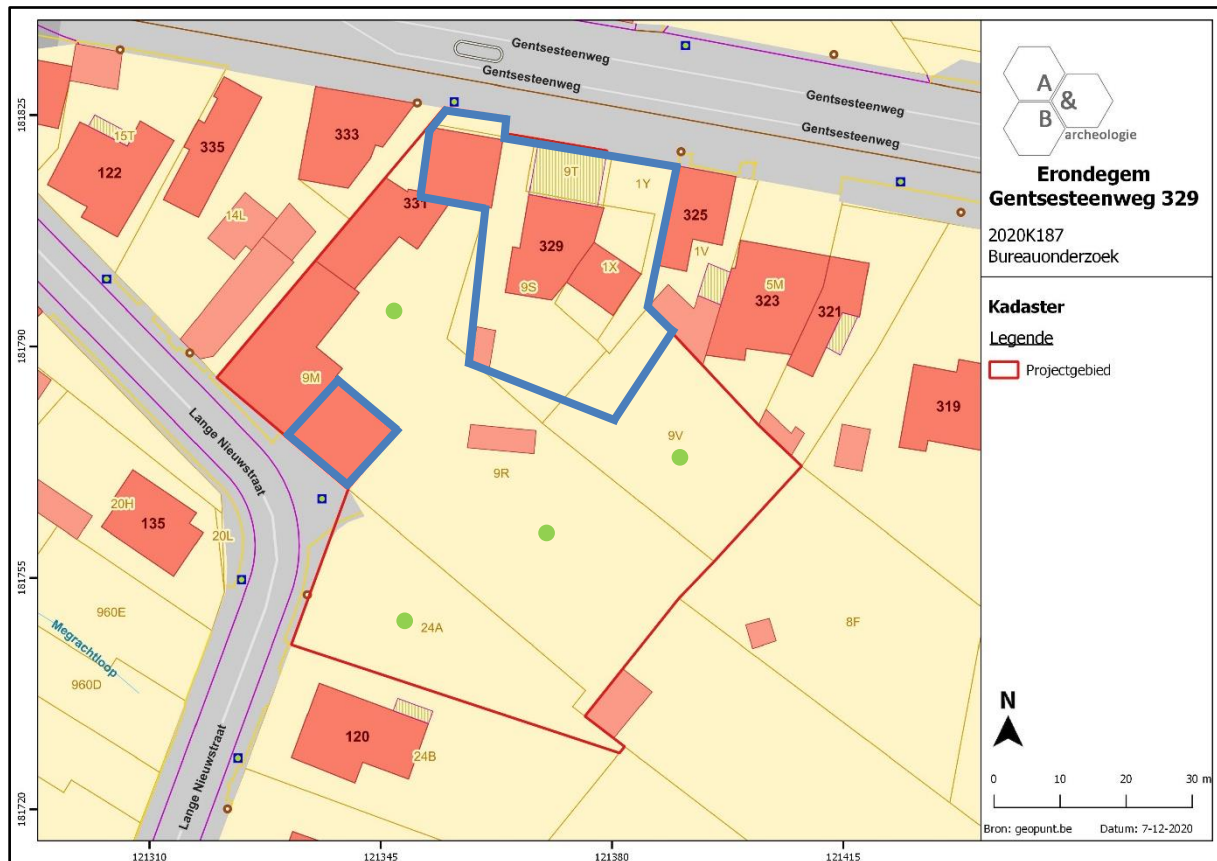
Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

- Randvoorwaarden/aandachtspunten

Het is noodzakelijk dat het terrein vrij is van obstakels voorafgaand de start van het verder vooronderzoek. Dit betekent dat de gebouwen eerst moeten worden gesloopt, de verharding moeten worden opgebroken en de bomen moeten worden gerooid. Hierbij is het van belang dat de bodemingrepen tot een minimum beperkt blijven en dat de funderingen niet worden uitgegraven en dat de stronken blijven zitten in de grond, deze mogen ook niet worden uitgefreesd. Bodemplaten en verhardingen mogen opgebroken worden, onderliggende losse funderingslagen niet. Op die manier wordt vermeden dat niet-gedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. De funderingen en boomstronken kunnen pas verwijderd worden indien het vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is, of – indien er wel een site aanwezig is – tijdens/na een eventuele opgraving van het terrein.

- Landschappelijke boringen

Verspreid over het terrein worden 4 boringen uitgevoerd. Het staat de uitvoerder vrij of deze boringen manueel of machinaal worden geplaatst; de manier van boren primeert niet, wel het adequaat kunnen beantwoorden van de onderzoeksvragen is van belang. Indien er bodems met potentieel voor steentijdsites gedetecteerd worden (bijvoorbeeld Bt-horizont en/of E-uitlogingshorizont aanwezig) of steentijd arte- of ecofacten worden aangetroffen in de boringen, moet overgegaan worden naar verkennend archeologisch booronderzoek. Indien dit potentieel er niet is (bijvoorbeeld geen Bt-horizont en/of E-uitlogingshorizont aanwezig), kan overgegaan worden naar het proefsleuvenonderzoek. Indien uit deze boringen echter blijkt dat delen van het plangebied zodanig verstoord zijn dat er geen archeologische bodemarchief meer bewaard is, dan dienen alle verdere onderzoeksstappen, inclusief het proefsleuvenonderzoek, niet uitgevoerd te worden op deze delen.

Figuur 2 Aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk bodemonderzoek binnen het plangebied, geprojecteerd op het kadastralplan, met in blauw de afbakening van de zones die niet in aanmerking komen voor verder vooronderzoek (bron: geopunt.be).

- Verkennend archeologisch booronderzoek

Een verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen en in het bijzonder het opsporen van steentijdsites. Bij dit onderzoek dient bovendien het opgeboorde grondmateriaal uitgezeefd te worden en te gecontroleerd op de aanwezigheid van silexartefacten en ander vondstmateriaal dat kan wijzen op de aanwezigheid van een steentijdsite (vb. verkoolde ecofacten). De gestelde voorwaarden voor een dergelijk onderzoek in de Code van de Goede Praktijk zijn hier richtinggevend. Indien hiervan wordt afgeweken, dient dit beargumenteerd te worden. Voor het opsporen van steentijdsites wordt een boorgrid van 10 bij 12m aangehouden. De boorpunten op de boorraai liggen 12m uit elkaar, terwijl de parallelle boorraaien 10m uit elkaar liggen. Ook hier kunnen afwijkingen op dit boorgrid beargumenteerd worden. De keuze van het boorgrid moet gebaseerd zijn op de resultaten van de landschappelijke boringen. Indien er effectief silexartefacten en/of ander vondstmateriaal dat kan wijzen op de aanwezigheid van een steentijdsite (vb. verkoolde ecofacten) bewaard zijn, dient overgegaan worden naar waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten. De methodologische keuze hiervoor hangt vast aan de resultaten van het verkennend onderzoek en de complexiteit van de stratigrafische context, de verwachte dichtheid en spreiding van de artefacten (bv. horizontaal, verticaal, ...), de diepteligging van de niveau(s) (bv. veiligheidsprincipe, grondwater, ...) en de aardkundige eigenschappen van de ondergrond. Hierbij aansluitend primeert ook de veiligheid bij de keuze voor het verdere traject.

- Waarderend archeologisch booronderzoek

Een waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel een reeds opgespoorde archeologische site te waarderen en in ruimte af te bakenen (verticaal/horizontaal). Hierbij wordt het boorgrid op een beperkte locatie van het plangebied gezet, waar de boorresultaten van de verkennende boringen positief zijn gebleken. Daarnaast dienen ook de naburige negatieve boorpunten meegenomen te worden in het waarderend booronderzoek. Dit om de verticale en/of horizontale begrenzing vast te stellen van de steentijdartefactensite. De inplanting van het boorgrid wordt gebaseerd op de resultaten van het reeds uitgevoerde verkennend archeologisch booronderzoek. De methode bestaat uit een boorgrid van maximaal 5 op 6m. De afstand tussen de parallelle boorraaien bedraagt 5m en de onderlinge afstand tussen de boorpunten op een raai is 6m. De voorwaarden voor een dergelijk onderzoek worden ook hier bepaald door de Code van de Goede Praktijk. Eventuele afwijkingen worden duidelijk beargumenteerd.

- Proefputten

Op locaties waar tijdens het verkennend en/of waarderend booronderzoek goede en in situ bewaarde concentraties silexartefacten en/of ander vondstmateriaal dat kan wijzen op de aanwezigheid van een steentijdsite (vb. verkoolde ecofacten) worden aangetroffen, worden proefputten in functie van steentijd artefactensites voorgeschreven, indien op dat moment nog niet voldoende gegevens zijn gegenereerd om een adequaat plan van maatregelen voor een steentijdopgraving op te stellen. Onder concentraties wordt verstaan: ofwel meerdere artefacten per boorpunt, ofwel meerdere artefacten verdeeld over aangrenzende boorpunten. In deze proefputten worden de verticale en horizontale spreiding van de vuursteenconcentraties geanalyseerd en geïnterpreteerd en gekoppeld aan de voorkomende stratigrafische eenheden. Ook de aard, datering en waarde van deze concentraties worden bestudeerd, evenals hun relatie met het landschap en de impact van de geplande werken. In dit laatste geval wordt bekeken of eventueel in situ behoud mogelijk is of niet.

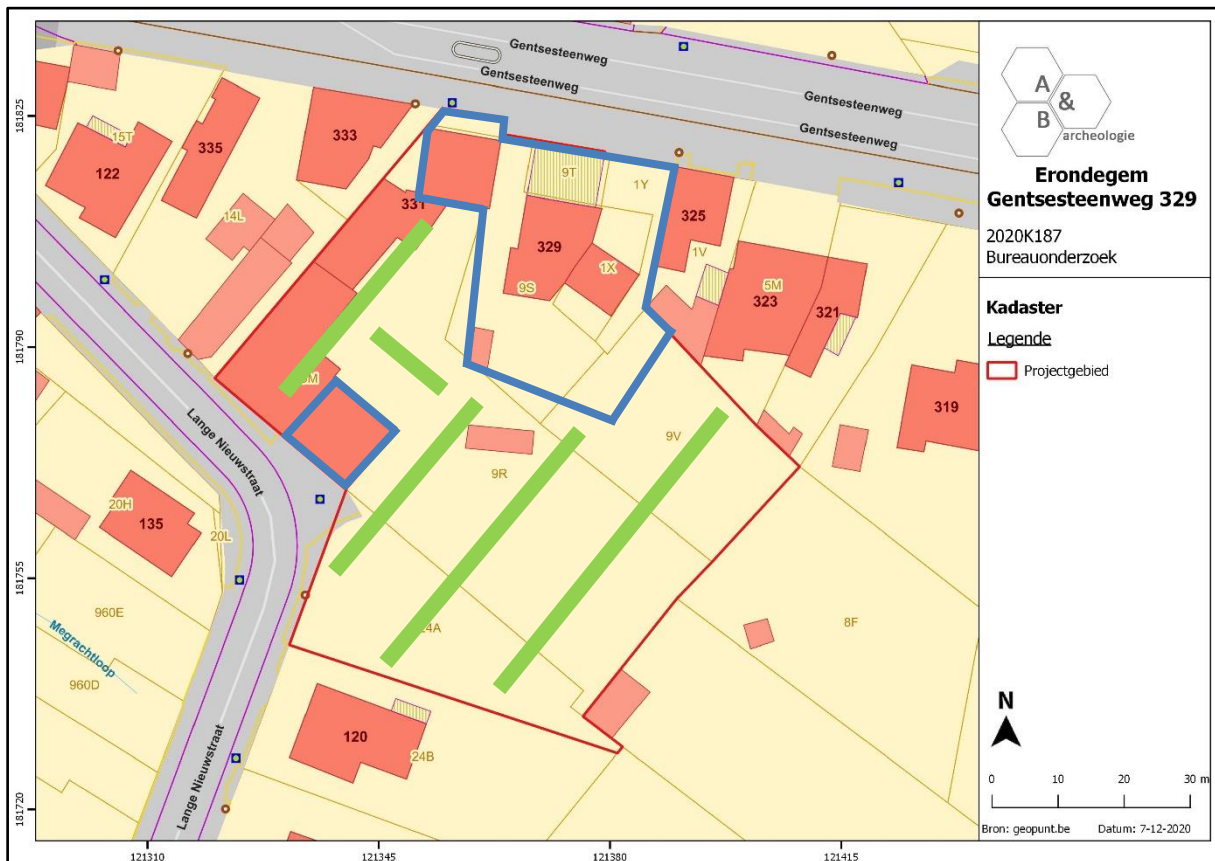
De proefputten worden ingepland op basis van de verkennende of waarderende archeologische boringen. Op basis van de resultaten van deze boringen, worden keuzes gemaakt over de omvang, het aantal en de inplanting van de proefputten. Sowieso worden proefputten ingepland ter hoogte van de positieve boorpunten, maar ook bij de naburige negatieve boorpunten. Dit om de verticale en/of horizontale begrenzing vast te stellen van de steentijdartefactensite. De proefputten zijn vierkant, worden met de hand uitgegraven en het sediment wordt uitgezeefd (per arbitrair niveau van maximaal 10cm, of per aardkundige eenheid, eveneens in niveaus van maximaal 10cm). Voor de overige bepalingen betreffende de methodiek wordt verwezen naar hoofdstuk 8.7 uit de Code van Goede Praktijk versie 4.0.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. Daarnaast worden extra volg-, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10% (360m²) van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% (90m²), door middel van volg-, dwarssleuven of kijkenvensters, zodat in totaal zo 12,5% (450m²) onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichtn gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bijvoorbeeld graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 3 Indicatief sleuvenplan geprojecteerd op de kadasterkaart, met in blauw de afbakening van de zones die niet in aanmerking komen voor verder vooronderzoek (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het landschappelijk booronderzoek dient uitgevoerd te worden door een aardkundige of een assistent-aardkundige.
- Het eventuele verder verkennend en waarderend archeologische booronderzoek dient te gebeuren door een veldwerkleider met ervaring in verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek.
- Het eventuele proefputtenonderzoek (steentijd) dient te gebeuren door een veldwerkleider met aantoonbare ervaring wat betreft steentijdonderzoek.
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen.